

Investeringsfonder, tillgångar och skulder

2017

FM0403

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	2
0.9	EU-reglering	2
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	8
1.4	Dokumentation och metadata	8
2	Uppgiftsinsamling	9
2.1	Ram och ramförfarande	9
2.2	Urvalsförfarande	9
2.3	Mätinstrument	9
2.4	Insamlingsförfarande	9
2.5	Databeredning	10
3	Statistisk bearbetning och redovisning	11
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	11
3.2	Redovisningsförfaranden	11
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner	12
4.2	Arkiveringsversioner	12
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	12

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Finansmarknad

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Finansiella företag utom försäkringsföretag

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Finansinspektionen
Postadress: Box 7821, 103 97 Stockholm
Kontaktperson: Tove Husell
Telefon: 08-787 82 92
E-post: fornamn.efternamn@fi.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Kontaktperson: Sanna Stafstedt
Telefon: 010-479 43 71
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger och regleras i Finansinspektionens författningssamling, FFFS 2013:9 samt FFFS 2013:10 enligt förordningar 2013:588, 2016:587 och lag 2004:46 om värdepappersfonder och lag 2013:561 om alternativa investeringsfonder.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Inga gallringsbeslut har utfärdats för denna undersökning.

0.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad

0.10 Syfte och historik

Syftet är att visa förändringar av tillgångar och skulder hos investeringsfonder som står under Finansinspektionens tillsyn (fonder som är registrerade i Sverige). Statistiken ska också redovisa fondförmögenheten samt belopp för sålda och inlösta fondandelar. Slutligen ska statistiken redogöra för hur fondernas tillgångar är fördelade samt sektorfördelat fondvärde. Produkten har fr.o.m. fjärde kvartalet 2008 bytt namn från värdepappersfonder till investeringsfonder då statistiken innefattar både värdepappersfonder och specialfonder.

Statistiken över investeringsfonder har sammanställts varje kvartal sedan **1985**. Initialt insamlades och redovisades enbart alla investeringsfonder totalt.

Fr.o.m. **fjärde kvartalet 1991** görs en uppdelning på typ av fond enligt Finansinspektionens författningssamling, FFFS 1990:1114. Fondtyperna som särredovisas är aktiefonder, räntefonder, blandfonder, övriga fonder, försäkringspremiefonder samt allemansfonder.

Andra kvartalet 1998 införs en omarbetad blankett med syftet att bättre motsvara krav som ställs i bl.a. European System of Accounts (ESA 95).

Kvartal 2:1998 exkluderas försäkringspremiefonderna och **kvartal 1:1999** exkluderas även allemansfonderna.

Fr.o.m. **kvartal 4 2000** tillkommer sektorn socialförsäkring, med undersektor Premiepensionsmyndigheten (PPM), för att tydliggöra sparandet i form av pensionsmedel.

Fr.o.m. **första kvartalet 2001** sker insamlingen elektroniskt.

Fr.o.m. **andra kvartalet 2004** redovisas fondtyperna enligt aktiefonder, räntefonder, blandfonder, fond- i- fonder, samt övriga fonder skilt från tidigare uppdelning enligt följande aktiefonder, räntefonder, andra fonder.

Fr.o.m. **tredje kvartalet 2004** särredovisas fondtyperna aktiefonder, korta och långa räntefonder, blandfonder, fond- i- fonder, samt övriga fonder.

Fr.o.m. **första kvartalet 2005** används en ny blankett med finare motpartsnedbrytningar samt att uppdelning SEK/utländsk valuta togs bort.

Fr.o.m. **2007** flyttas premiepensionsmyndigheten (PPM) från socialförsäkringssektorn till sektorn finansiella företag enligt Eurostat riktlinjer.

Tredje kvartalet 2008 ändrades blanketten med bl.a. en förändrad definition av penningmarknadsinstrument. Som penningmarknadsinstrument räknas räntebärande värdepapper med en ursprunglig löptid på upp till 397 dagar. Tidigare var gränsen ett år.

Fr.o.m. **tredje kvartalet 2011** hushållens fondtillgångar i premiepensionssystemet rapporteras under socialförsäkring i statistiken.

Fr.o.m. **januari 2012** ändrades definitionen av penningmarknadsfonder för att harmonisera med ECB:s statistik och European Securities and Markets Authority:s (ESMA:s) vägledning om penningmarknadsfonder. Däremot har kvartalsrapporten investeringsfonder valt att behålla den gamla definitionen (korta räntefonder). Definitionen av korta räntefonder skiljer sig således från European Securities and Markets Authority:s (ESMA:s) definition av penning-

marknadsfonder. ESMA har en snävare definition av vad som är penningmarknadsfonder jämfört med definitionen som här används för korta räntefonder.

Fr.o.m. **juli 2013** gäller nya författningssamlingar (FFFS 2013:9 och FFFS2013:10). De nya föreskrifterna upphäver föreskrifterna om investeringsfonder, FFFS 2008:11, men har i huvudsak samma innehåll som dessa, bortsett från att bestämmelser som specifikt rör specialfonder flyttas till ett särskilt kapitel i föreskrifterna om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Även bestämmelser om förvaltningsbolag och fondföretag med tillstånd enligt 1 kap. 8 § respektive 1 kap. 9 § lagen om investeringsfonder tas bort. Motsvarigheter till dessa bestämmelser införs i föreskrifterna om förvaltare av alternativa investeringsfonder i den omfattning det är aktuellt.

Från och med **fjärde kvartalet 2014** ändrades sektorfördelningen i och med nya ESA (2010), detta innebär en del omklassificeringar mellan andelsägarsektorer. Förutom namnuppdateringar på sektorer, har det skett vissa ändringar inom sektorn svenska finansiella bolag, posten 'Övriga finansinstitut' har utgått och nya sektorposter har tillkommit i form av en uppdelning av försäkringsbolag och pensionsinstitut. Samt posterna 'Övriga finansförmedlare, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut', 'Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag' och 'Övriga svenska finansiella bolag' alla underkategorier till svenska finansiella bolag har tillkommit.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken utgör ett viktigt underlag i finans- och nationalräkenskaperna. Den används därutöver bl.a. av Finansinspektionen i dess tillsynsverksamhet, av Riksbanken, av Finansräkenskaperna, av branschintressenter för marknadsanalyser, av media, vid beräkning av penningmängden M3, samt att betalningsbalansen använder sig av det utländska ägandet i svenskregistrerade investeringsfonder.

0.12 Uppläggning och genomförande

Uppgifterna samlas in av Finansinspektionen den 21:a i månaden efter kvartalsskifte från samtliga investeringsfonder som står under Finansinspektionens tillsyn (samtliga svenskregistrerade).

Primäruppgifterna avser fondandelar, tillgångar och skulder samt specifikationer av fondpapper och andra finansiella instrument. Insamlingen sker på elektronisk blankett med inbyggda kontrollfunktioner. Investeringsfonderna erbjuds tillgång till SCB:s företagsregister för fördelning av konton på motparternas institutionella sektorer (banker, icke-finansiella företag, hushåll etc.).

0.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Produkten kommer under 2017 att byta internt produktionssystem hos både Finansinspektionen och SCB. Detta kan komma att leda till att publiceringsformatet förändras både vad gäller design, form och innehåll.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Värden i tusentals kronor för ekonomiska variabler (finansiella instrument) samt antalsuppgifter. Uppgifter om ställningsvärden vid kvartalets slut och förändringsvärden under perioden (transaktioner) med hjälp av mätvariabler bestående av 11-taliga variabelkoder. Utöver dessa finns det också identifierande variabler för att kunna påvisa värdenas tillhörighet (uppgiftslämnare, år, period).

Finansiellt institut Identifierade variabler:

- Institutnummer
- Namn
- Adress
- Kontaktperson

Mätvariabler:

Uppgiftslämnare aggregerar de finansiella händelserna och levererar informationen till Finansinspektionen. Finansinspektionen skickar dessa uppgifter till SCB som identifierar dessa med hjälp av variabelkoder:

1. Konto – anger vilken typ av data det rör sig om.
2. Kontoslag – anger sida i balansräkningen
3. Kontopost – anger typ av tillgång eller skuld
4. Löptid – anger typ av tidsrelaterade villkor för tillgång eller skuld
5. Ändamål – anger typ av ändamål för in- och utlåning samt värdepapper
6. Säkerhet – anger typ av underliggande tillgång
7. Land – anger motpartens anbringande
8. Motpart – anger typ av institutionell sektormotpart
9. Valuta
10. Värdering – anger värderingstyp som gäller för objektet det hänvisar till
11. Sort – antal, summa eller liknande

Varje statistik uppgift som instituten rapporterat identifieras med 14 s.k. dimensionsvariabler:

1. Konto: anger vilken typ av data det rör sig om (exempelvis ingående/utgående balans eller bruttoförändringar).
2. Kontoslag: anger sida i balansräkningen (tillgång/skuld).

3. Kontopost: anger typ av tillgång eller skuld (exempelvis in- eller utlåning, aktier eller andra värdepapper).
4. Löptid: anger typ av tidsrelaterade villkor (exempelvis ursprunglig löptid eller återstående löptid).
5. Ändamål: i de fall som in- och utlåning specificeras efter ändamål, anges ändamålet i denna variabel. Även ändamål avseende aktier specificeras här.
6. Säkerhet: anger om tillgången har en underliggande tillgång i botten (exempelvis småhus, aktier eller borgen) eller om underliggande tillgång saknas (exempelvis blancokrediter).
7. Land: anger land eller landgrupp där motparten befinner sig.
8. Motpart: anger typ av institutionell sektormotpart. För motpartsklassificering används främst två standarder, ESA(2010)¹ och INSEKT 2014 från och med fjärde kvartalet 2014².
9. Valuta: anger i vilken valuta eller valutagrupp som tillgången/skulden är tagen.
10. Värdering: anger vilken värderingstyp som gäller för objektet (exempelvis nominellt, bokfört eller verkligt värde).
11. Sort: anger om det insamlade värdet står för antal, summa eller liknande. Om värdet står för summa anger denna dimension till vilken valuta som värdet är omräknat i (oftast SEK).
12. Uppgiftslämnare: anger vilket institut som har lämnat uppgiften/uppgifterna.
13. År: anger det kalenderår för vilket databasen innehåller data.
14. Period: anger för vilken period som värdena gäller (exempelvis januari, kvartal 1 eller halvår 1).

Varje dimensionsvariabel har en värdemängd med minst två egentliga värden (medlemmar). Dimensionsvariablerna 1-11 kan innehålla värdet 'X' som betecknar "ej specificerat".

Fondkategorier:

Räntefonder – fonder som har 100 procent av värdepappersinnehavet i räntebärande papper. Räntefonderna klassas också i underkategorierna kort räntefond (placeringar på högst ett år) eller lång räntefond (placeringar över ett år).

Aktiefonder – fonder som har minst 75 procent av värdepappersinnehavet placerade i svenska eller utländska aktier.

Blandfonder – fonder som placerar i både svenska eller utländska aktier och i räntebärande värdepapper.

Fond- i- fonder – fonder som placerar i huvudsak (minst 50 procent) i andra fonder.

Övriga fonder – fonder som inte platsar i någon av de andra fondkategorierna. Här återfinns exempelvis hedgefonder.

¹ ESA = European System of national and regional Accounts

² INSEKT = Standard för institutionell sektorindelning

Tillgångar:

Fondens tillgångar fördelas på Kassa, Bank, Penningmarknadsinstrument och Övriga innehav. Därutöver finns finare nedbrytning utav Bank (Certifikat, finansiella derivatinstrument etc.) och löptidsfördelning av Penningmarknadsinstrument.

Skulder:

Fonden skulder fördelas på bl.a. Skatteskuld, Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter samt Finansiella derivatinstrument. Även skuldposter finfördelas ytterligare.

Transaktioner:

Transaktioner rapporteras som Inbetalda sålda fondandelar eller Utbetalda inlösta fondandelar och fördelas sedan liksom tillgångarna på bl.a. Svenska hushåll, Svenska finansiella företag, Svenska icke- finansiella företag, Kommuner och Utländska innehavare.

Fondens värde fördelat på fondandelsägare:

Exempel på fondandelsägare som fondens värde kan fördelas på är Svenska hushåll, Svenska finansiella företag, Svenska icke- finansiella företag, Kommuner och Utländska innehavare.

1.2 Statistiska målstorheter

Population

Statistiken avser samtliga svenskregistrerade investeringsfonder som står under Finansinspektionens tillsyn. Utlandsregistrerade värdepappersfonder med verksamhet i Sverige liksom svenska fondbolagens utlandsregistrerade fonder ingår inte.

Redovisningsgrupper

Investeringsfonderna redovisas efter sektor samt fondtyp uppdelat på aktiefonder, korta- och långa räntefonder, blandfonder, fond- i- fonder samt övriga fonder.

Variabler

Undersökningsvariabler specificeras i FFFS 2013:9, 2004:12, 2005:14 samt FFFS 2013:10 och 2014:29.

- Typ av investeringsfond
 - Fondandelar, utdelning och avgifter
 - Fondens tillgångar och skulder
 - Fondens värde fördelat på fondandelsägare
 - Transaktioner fördelat på fondandelsägare. Inbetalt sålda/utbetalt inlösta fondandelar (inkl. återinvesterad utdelning)
 - Specifikation av fondens investeringar i finansiella instrument.
- Marknadsvärden vid kvartalets utgång samt transaktioner under kvartalet.

Mätvariabler:

Uppgiftslämnare aggregerar de finansiella händelserna och levererar informationen till Finansinspektionen. Finansinspektionen skickar dessa uppgifter vidare till SCB som identifierar dessa med hjälp av variabelkoder:

1. Konto – anger vilken typ av data det rör sig om.
2. Kontoslag – anger sida i balansräkningen
3. Kontopost – anger typ av tillgång eller skuld
4. Löptid – anger typ av tidsrelaterade villkor för tillgång eller skuld
5. Ändamål – anger typ av ändamål för in- och utlåning samt värdepapper
6. Säkerhet – anger typ av underliggande tillgång
7. Land – anger motpartens anbringande
8. Motpart – anger typ av institutionell sektormotpart
9. Valuta
10. Värdering – anger värderingstyp som gäller för objektet det hänvisar till
11. Sort – antal, summa eller liknande

Mått

I undersökningen insamlas ställningsvärden avseende den sista kalenderdagen i kvartalet. Förändringsvärden beskriver summan av alla förändringar som skett från senaste rapporteringstillfället till det aktuella rapporteringstillfället.

Ställnings- och förändringsvärden samlas in i tusental kronor och levereras till Finansinspektionen. I vissa fall samlas antalsuppgifter in.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Produkten Investeringsfonder (FM0403) publiceras i SM (Statistiskt Meddelande) Investeringsfonder FM37 på svenska och engelska. SM:et utkommer som webb-SM i PDF-fil format på SCB:s hemsida www.scb.se/FM0403. Publicering sker som summa i miljoner kronor av respektive tillgångs- och skuldpost samt antalet aktiva fonder.

I samband med att ett nytt SM publiceras läggs även en statistiknyhet ut på svenska och engelska.

Statistiken finns också i Statistikdatabasen där tidsserier från andra kvartalet 1998 kan erhållas.

Innehållet i SM och Statistikdatabasen är till stora delar lika men vissa delar i SM:et återfinns inte i Statistikdatabasen och vice versa.

Utöver detta skickas två statistikleveranser till Finansiärerna på SCB. Materialet levereras i Excelformat och görs åtkomliga för mottagaren med hjälp av gemensamma kataloger.

1.4 Dokumentation och metadata

Uppgiftsinsamlingen regleras av Finansinspektionens författningssamling, FFFS 2004:12, 2005:14 samt FFFS 2013:9 och 2013:10. Dessa finns tillgängligt på Finansinspektionens webbplats www.fi.se.

Mer detaljerad information om statistikens dokumentation och metadata finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/FM0403) under Dokumentation.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Finansinspektionen tillhandahåller förteckningar över de värdepappersfonder som undersökningen skall avse. Det finns inga kända brister i dessa register.

Ägande av fonder via depå eller liknande, ex. genom nätmäklare, hamnar i statistiken under finansiella företag. I dagsläget går det inte att urskilja hur mycket som är förvaltade depåer och hur mycket som direktägs av finansiella företag. Det går heller inte att se vem som är slutlig ägare till depåerna. Liknande problematik finns även för hushållens innehav, då många fondbolag säljer sina fonder via banker och då rapporteras banker som slutkund istället för hushåll.

Det uppkommer dubbelräkning i samband med att fonder placerar i andra fonder som också är rapportörer. Dubbelräkningen sker då, exempelvis hushåll, köper andelar i en fond- i fond som sedan i sin tur köper fondandelar i egna och/eller andra fondbolag.

2.2 Urvalsförfarande

Undersökningen är en totalundersökning av investeringsfonder som står under Finansinspektionen tillsyn (svenskregrerade fonder) vilket gör att ingen urvalsosäkerhet förekommer.

2.3 Mätinstrument

Blanketterna inrapporteras elektroniskt till Finansinspektionen. Därefter skickas en databehandlingsfil med delvis granskade uppgifter till SCB.

Statistikens innehåll och upplägg regleras genom FFFS FFFS 2004:12, 2005:14 samt FFFS 2013:9 och 2013:10.

Kvartalsrapport för investeringsfonder består av sju delar (specifikationer) som utgör en nedbruten rapport över fondens balansräkning. Rapporten omfattar 344 variabler som ca 800 undersökningsenheter rapporterar på.

2.4 Insamlingsförfarande

Blanketterna laddas ner elektroniskt i Excelformat från Finansinspektionens webbplats, www.fi.se, och skickas in elektroniskt till Finansinspektionen. Eventuella felaktiga summeringar och liknade listas, varifrån uppgiftslämnaren kan klicka sig fram direkt till felkällan. För att blanketterna ska kunna skickas in måste däri lämnade uppgifterna vara koncistenta.

Statistiken ska vara Finansinspektionen tillhanda senast 21 dagar efter periodens slut. Finansinspektionen har rätt att besluta om undantag med någon av rapportdagarna om det finns särskilda skäl.

Cirka en vecka efter att blanketterna kommit in till Finansinspektionen skickas informationen vidare till SCB. Sedan andra kvartalet 2005 skickas tre filer via mejl (kontaktpersoner, ej startade fonder samt ej aktiva fonder). Via så kallad tunnel kommer två filer gällande population och värden.

2.5 Databeredning

Databeredningen börjar med kontroll av populationen. Antal fonder det aktuella kvartalet jämförs med antalet fonder kvartalet innan. För att kontrollera så att rätt antal fonder rapporterat kontrolleras de fonder som saknas mot en lista med avslutade fonder. Nya fonder (som rapporterar för första gången) kontrolleras också.

Nya fonder klassas enligt någon av fondkategorierna. Se 1.2. Redovisningsgrupper. Som underlag används fondernas fondbestämmelser.

Huvudposter samt poster med stora förändringar på makronivå granskas för att se om några fonder haft stora förändringar under kvartalet. Fondernas balansomslutning tas fram och jämförs mot tidigare kvartal. Detta gör det möjligt att plocka ut fonder som har förändrats mycket sedan förra kvartalet och granska dessa närmare. Några av de stora hedgefonderna granskas på fondnivå varje kvartal. Samma sak gäller fonder som ofta visat sig ha problem med korrekt rapportering.

Slutligen sker en mikrogranskning där speciellt variabler som publiceras och/eller skickas med leverans granskas. De fonder som ligger bakom exceptionella värden kontaktas och vid behov genomförs revideringar.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Förekommer ej.

3.2 Redovisningsförfaranden

Tabeller och diagram över investeringsfonder totalt samt undergrupperna aktiefonder, korta och långa räntefonder, blandfonder, fond- i- fonder samt övriga fonder för de senaste kvartalen med beskrivande text. Nettosparande samt fondförmögenhet fördelat på sektorer.

Primäruppgifter är skyddade av sekretesslagen, se punkt 0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter. Specialbearbetningar kan göras av SCB på beställning mot ersättning enligt fastställd taxa.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Investeringsfonder/Värdepappersfonder
Registervariant	Utdata
Registerversion	2017

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: www.metadata.scb.se . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Innehållet i observationsregistren som arkiveras kommer att vara detsamma som produktionsversionen. *Se även 0.8 Gallringsföreskrifter.*

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga nya erfarenheter från senaste undersökningsomgången.